

ע"פ 436/24 - פלוני נ' מדינת ישראל

פלילי - שיקולי ענישה

פלילי - חוק העונשין - עבירות כלפי קטינים ונכים

פלילי - חוק העונשין - עבירות מין

בית המשפט העליון

ע"פ 436/24

לפני: כבוד השופט נעם סולברג
כבוד השופט דוד מינץ כבוד השופטת יעל וילנר

המערער: פלוני
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטים י' רז-לוי, ס.ג., א' משניות ו-ר' תורן) מיום 4.12.2023 בתפ"ח 13201-06-20 כ"ח תשרי תשפ"ה (30 אוקטובר 2024)
תאריך ישיבה: בשם המערער: בשם המשיבה: עו"ד אושרה פטל-רוזנברג

בשם נפגעת העבירה: עו"ד יפעת דאי
בשם שירות המבחן: עו"ס טלי סמואל
לנוער:

פסק-דין

השופט דוד מינץ:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטים י' רז-לוי, ס.ג., א' משניות ו-ר' תורן) מיום 4.12.2023 בתפ"ח 13201-06-20 במסגרתו הושתו על המערער 30 חודשי מאסר בפועל; 12

חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר עבירת מין או אלימות מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר עבירת מין או אלימות מסוג עוון; פיצוי לנפגעת העבירה בסך של 60,000 ש"ח.

הרקע לערעור

1. המערער הודה במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירת ניסיון אינוס בנסיבות מחמירות לפי סעיף 345(ב)(1) ו-(3) בנסיבות סעיף 345(א)(1) ולפי סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק), ועבירה נוספת של מעשה מגונה לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיף 345(ב)(1) ובנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק. ההסדר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערער שהיה קטין כבן 15 שנים בעת ביצוע העבירות, התגורר ברחוב הסמוך למקום מגוריה של הקטינה ילידת שנת 2012 (להלן: הקטינה), ולא הייתה ביניהם היכרות מוקדמת. ביום 28.5.2020, בסמוך לשעה 16:00, בהיות הקטינה כבת 8 שנים, יצא המערער מביתו לעבר חנות ברחוב סמוך. הקטינה ישבה ברחוב וחיכתה לאחיה שישב מהמכולת השכונתית. המערער פנה אל הקטינה ושאל אותה היכן החנות. הקטינה הצביעה לכיוון החנות הסמוכה והמערער הלך לכיוון החנות. לפתע, חזר המערער אל הקטינה, הגיח מאחוריה, תפס אותה במותניה, הפשיל את מכנסיה ותחתוניה, וניסה להחדיר שתיים מאצבעותיו לתוך איבר מינה. כתוצאה מכך, נפלה הקטינה על גבה וחשה כאבים באיבר מינה. הקטינה החלה לצעוק תוך שהיא מנסה להתנגד למעשיו של המערער. המערער הרים את הקטינה מהקרקע, ובעודו אווז בה באוויר ליקק את חזה, השכיבה על ספסל בטון וליקק את איבר מינה. הקטינה המשיכה לצעוק ולהתנגד ואף היכתה את המערער ברגלו. שכנים אשר שמעו את צעקותיה הגיעו למקום בריצה וצעקו על המערער. אחד השכנים היכה את המערער בראשו ואחר בעט ברגלו. המערער ניסה לברוח מהשכנים אך אחד מהם רדף אחריו ותפס אותו. בעקבות מעשיו של המערער, דיממה הקטינה מאיבר מינה ונגרמו לה חבלות באזורים שונים בגופה.

3. בתחילת ההליך המערער נעצר, אך ביום 11.6.2020 הוא שוחרר לחלופת מעצר בית. חודשיים לאחר מכן הועבר לחלופת מעצר במעון "נווה חורש" לצרכי אבחון, וביום 16.11.2020 הועבר לחלופת מעצר במעון "מצפה ים" (להלן: המעון) בו הוא שוהה עד היום. עד למתן גזר הדין הוגשו בעניינו של המערער לא פחות מ-11 תסקירים מטעם שירות המבחן לנוער, בהם תואר מצבו וההליך הטיפולי שעבר לאורך אותה תקופה. בקצירת האומר אציין כי בתסקיר הראשון שניתן בעניינו נאמר כי מדובר בנער שהיה כאמור כבן 15 שנה בעת ביצוע העבירות, בן שביעי מתוך 9 ילדים, שבגיל 3 עבר עם משפחתו מעזה לישראל. הוא סבל בצעירותו מקשיים לימודיים וקשיים שפתיים משמעותיים, ולהתרשמות שירות המבחן היה קיים אצלו קושי בהבנת קודים חברתיים שונים. באבחונים הפסיכולוגיים שעבר נמצא כי תפקודו הכולל הינו ברמת פיגור קל וביוני 2019 אובחן כלוקה בסוכרת, ונקבעו לו

50% נכות. המערער התקשה לקחת אחריות מלאה על מעשיו.

4. בתסקירים שנערכו לאחר מכן נאמר כי המערער שיפר את תפקודו, משתף בהרחבה במהלך המפגשים הקבוצתיים במסגרת המעון, נתרם ותורם רבות לחברי הקבוצה ונמצא לקראת סיומו של התהליך הקבוצתי. עם זאת הוא היה מעורב באירוע אלימות כלפי נער אחר במעון והוא נוטה לאמץ עמדה קורבנית ומיתממת. אמנם חל שיפור מועט ביכולתו לקחת אחריות, אך הצוות הטיפולי התרשם כי הוא זקוק לעבודה אינטנסיבית בנושא זה. גם בתסקיר האחרון שנערך בחודש אפריל 2023 עלה כי המערער נמצא במגמה חיובית, מגלה אחריות ומשוחח בפתיחות על אודות קשייו וחששותיו. גם בתחום הלימודי הוא גילה מוטיבציה ועשה מאמצים כדי לעבור את בחינות הבגרות ולסיים עם תעודת בגרות מלאה. המערער הסביר כי ביצע את העבירות על רקע צפייה מרובה בסרטים פורנוגרפיים, וכיום הוא מבין כי חשיבתו אז הייתה מוטעית, לא תקינה והתבססה על מידע שגוי שקיבל מאותם סרטים.

5. בעניין גיבוש ההמלצה העונשית של שירות המבחן, נלקחו בחשבון גורמי הסיכון לצד גורמי הסיכוי לשיקומו של המערער. מחד גיסא, צוינו דפוסי התנהלות של אמירת שקרים וקושי בנטילת אחריות על המעשים; התקדמות איטית בהליך הטיפול הקבוצתי וקושי ליתן אמון בסביבה; ומעורבות באירועים אלימים במעון. מאידך גיסא, צוין כי מדובר בנער שזו מעורבותו הראשונה והיחידה בפלילים; שמשתף פעולה עם ההליך הטיפולי במעון הנעול שבו הוא נמצא מזה כשלוש שנים; שלוקח אחריות על מעשיו; שמגלה התקדמות בהליך הטיפולי; ושמביע רצון ומוטיבציה להמשיך את התהליך ולקיים אורח חיים נורמטיבי. על כן, המלצת שירות המבחן הייתה להרשיע את המערער ולהטיל עליו צו מעון נעול למשך 17 חודשים, ולאחר תום תקופת הצו ולצד חזרתו לקהילה, להטיל עליו צו מבחן למשך שמונה חודשים יחד עם ביצוע שירות לתועלת הציבור בהיקף שעות גבוה. בנוסף הומלץ על קביעת פיצוי הולם לקטינה, על מנת לתת ביטוי מוחשי להכרה בנזק שנגרם לה.

6. בנוסף על תסקירי שירות המבחן לנוער הוגש תסקיר נפגעת עבירה על אודות הקטינה שנערך כשנה לאחר האירוע, בהיותה כבת 9 שנים. אמה תיארה את השינוי שעברה הקטינה מאז האירוע, וכיצד הפכה לילדה עצובה שהעולם הפך למקום מסוכן ולא בטוח עבורה. ההתרשמות של עורכת התסקיר הייתה כי הקטינה עושה שימוש נרחב באלימות פיזית בעקבות הפגיעה שעברה על מנת ליצור תחושת יכולת ומוגנות. הקטינה תיארה את הפחד שחשה מהמערער ומאנשים זרים וניכר כי החוויה הקשה שעברה השליכה על עולמה הפנימי והפכה אותה למופנמת יותר. היא החלה לקבל טיפול רגשי ממוקד בפגיעות מיניות ונראה כי ההליך הטיפולי עודנו בראשיתו. עליה לעבור עוד דרך ארוכה לעיבוד החוויה הקשה שעברה. עורכת התסקיר התרשמה כי הפגיעה ערערה את כל המשפחה וגרמה לאמה להיות חרדתית.

7. בשים לב למכלול הנסיבות, המשיבה ביקשה מבית המשפט להשית על המערער עונש של 6 שנות

מאסר בפועל. המשיבה ציינה כי רכיב החרטה של המערער מופנה בעיקר כלפי הנזק שנגרם לו ולמשפחתו, ולכן אין לתת לך משקל של ממש. כמו כן, האירועים החריגים שאירעו במעון מבטאים כי למערער דפוסי התנהגות אלימים, ויש מקום ליתן משקל לחומרתו החריגה של המקרה המתבטאת בהפרש הגילאים בינו לבין הקטינה ובאלימות הקשה שנקט כלפיה, כאשר האירוע נעשה בסביבת הבית בו היא מתגוררת. כן נטען כי העובדה שהמערער שולב בהליך טיפולי מתמשך אין משמעותה כי הוא זכאי לחסינות מפני ענישה משמעותית.

8. מנגד, ביקשה ההגנה לאמץ את המלצת שירות המבחן תוך שהדגישה את תקופת שהותו הארוכה של המערער במסגרות נעולות בהן עבר תהליכי טיפול משמעותיים. כן נטען כי יש לקחת בחשבון את העובדה שהרשעתו של המערער נעשתה בהתאם להסדר טיעון שבו סוכם כי יתאפשר לו לעבור כברת דרך משמעותית בהליך טיפולי ואת אינטרס הציפייה וההסתמכות שלו. מעבר לכך, מדובר בנער אשר עבר עבירה בהיותו בגיל צעיר מאוד, שנסיבות חייו אינן פשוטות. הוא חולה בסוכרת, התחנך במסגרות של חינוך מיוחד ומתפקד ברמה גבולית.

9. בגזר דינו, בית המשפט בחן את המלצת שירות המבחן וקבע כי היא אינה משקפת את האיזון הראוי בין שיקול ההלימה ושיקולי הרתעה לבין שיקולי שיקום. זאת בשים לב לגילה הצעיר של הקטינה; לפער הגילאים בין המערער לביתה; לחומרת המעשים והאלימות הקשה מצד המערער; לנזק הקשה שנגרם לקטינה; לעובדה שהאירוע הפסיק רק בשל התערבות עוברי-אורח; ולמורכבות ממצאי תסקירי שירות המבחן שאינם חד-משמעיים. נקבע גם כי העמדה הסופית של שירות המבחן של החזקת המערער במעון במשך תקופה קצרה יחסית של 17 חודשים, אינה עולה בקנה אחד עם מכלול הנתונים על אודותיו כפי שתוארו בתסקירים, המגלים תמונה מורכבת וקושי לקחת אחריות ולהעמיק בטיפול. על כן, לאחר בחינת מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות המקרה, נמצא כי אין מקום לאמץ את המלצת שירות המבחן.

10. בנוסף התייחס בית המשפט לטענת ההגנה כי שהייתו של המערער במעון במשך תקופה ממושכת בידעת המשיבה ובהסכמתה יצרה אצלו ציפייה ואף הסתמכות כי הדבר יבוא לידי ביטוי בעת גזירת עונשו. אכן לא ניתן להתעלם מהתקופה הממושכת בה שהה המערער במעון, אולם הודגש כי בחירת נאשם במסלול טיפולי אין משמעותה מתן הבטחה כי הדבר יביא להקלה בעונשו. בוודאי במקרה כגון זה בו תסקירי שירות המבחן מגלים כאמור תמונה מורכבת כך שלא ניתן לומר כי המערער נטל חלק עקבי וממשי בהליך הטיפול. בסיכומו של דבר, בהתייחס למכלול הנסיבות, ובהן חומרת המעשים והנזק שנגרם לקטינה, לצד גילו הצעיר של המערער; הודאתו ונטילת האחריות על ידו; היותו נעדר עבר פלילי; היותו מאובחן כבעל אישיות מונמכת גבולית; וכן התהליך הטיפולי החלקי שעבר - הושת עליו עונש מאסר לריצוי בפועל במשך 30 חודשים, לצד העונשים הנלווים שפורטו לעיל. כן הודגש כי אלמלא ההליך הטיפולי הארוך שעבר, והתקדמותו בתהליך, ראוי היה להשית עליו עונש חמור יותר.

ההליכים לפני בית משפט זה

11. בערעוורו טען המערער כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי חריג בחומרתו, כאשר נסיבות המקרה אינן מצדיקות חריגה ממדיניות הענישה הנוהגת בעניינם של קטינים ומהמלצה חיובית של שירות המבחן. זאת כאשר המערער, על אף קשייו, עבר בהצלחה הליך שיקומי משמעותי שיסייע לו להשתלב באופן תקין בחברה ללא סיכון ממשי לציבור. לפי ההלכה הפסוקה, הכלל הוא כי יש ליתן עדיפות לשיקולי השיקום בעת גזירת עונשו של קטין במקרים בהם שירות המבחן מתרשם כי קיים פוטנציאל לשיקומו. בענייננו מכלול השיקולים הרלוונטיים מטה את הכף לטובת הקלה בעונש ובהם היעדר עבר פלילי, העובדה שמדובר באירוע חד פעמי, העובדה שלקח אחריות והביע חרטה כנה, וסיכויי שיקומו הגבוהים.

12. הטעמים עליהם עמד בית המשפט שהצדיקו סטייה מהמלצת שירות המבחן גם לוקים בחסר, וממילא אין בהם כדי להביא לתוצאה החריגה אליה הגיע. כך למשל בית המשפט נתן משקל רב לכך שנפגעת העבירה הייתה כבת 8 שנים בעת ביצוע המעשים ולפער הגילאים בינה לבין המערער, על אף שלא מדובר בטעם כבד משקל אלא בנסיבות שכיחות בעבירות מין בין קטינים. גם לא ניתן לומר כי מעשיו של המערער מאופיינים בחומרה מיוחדת בחריגותם בהשוואה למקרים דומים אחרים. בנוסף צוינה בגזר הדין חומרת הנזקים שנגרמו לקטינה, אף כי תסקיר נפגעת העבירה אינו מלמד על נזקים קונקרטיים שנגרמו לה אלא על השערות בדבר נזקים עתידיים ופוטנציאליים בלבד.

13. בנוסף היה על בית המשפט ליתן משקל ממשי לתסקיר שירות המבחן האחרון שהיה חיובי ביותר - גם בהשוואה לתסקירים ישנים יותר - בו תוארו ההתקדמות והשיפור בהליך הטיפול שעבר המערער. בית המשפט גם לא נתן די משקל להנמכה הקוגניטיבית שלו והדבר לא בא לידי ביטוי באופן ממשי בגזר הדין. לפי ההלכה הפסוקה היה על בית המשפט להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל במקרה זה, כאשר גם במקרים חמורים בהרבה של ביצוע עבירות מין קשות על ידי קטינים, בהינתן הליך טיפולי ממשי עם אופק שיקומי ברור, לא הוטל עונש מאסר בפועל.

14. לאחר הגשת הערעור, ביום 17.1.2024 ניתנה החלטה המורה, בהסכמת המשיבה, על עיכוב ביצוע עונש המאסר שהוטל על המערער, כך שהוא יוסיף לשהות במעון. לקראת הדיון שהיה צפוי להתקיים בערעור, הוגש תסקיר משלים מטעם שירות המבחן ביום 22.5.2024 בו צוין כי המערער ממשיך בתפקודו התקין במעון ונמצא במגמת שיפור משמעותי ביחס ליכולתו להעמיק בעולמו הפנימי. עם זאת צוין כי הוא מתקשה להעמיק במשמעות התכנים ולגלות אמפתיה לנפגעת העבירה. נוכח גילו, צרכיו הטיפוליים והתרשמות גורמי המעון והטיפול כי הוא זקוק למסגרת ארוכת טווח, נמצא לנכון לבחון את אפשרות התאמתו להוסטל ייעודי לבגירים שפגעו מינית. לפיכך התבקשה דחיית הדיון על מנת שתיבחן אפשרות שילובו במסגרת חוץ ביתית שתיתן מענה לצרכיו הנוכחיים, טרם גיבוש המלצות בעניינו בקשר לערעור שהוגש. בתום הדיון שהתקיים בבית משפט זה ביום 29.5.2025 הוחלט לדחות את ההכרעה, תוך שהודגש כי אין בדחייה כדי ליצור "הסתמכות או ציפיות או משום נקיטת עמדה כלשהי" לגבי הערעור גופו.

15. בהתאם לאמור הוגשו שני תסקירים משלימים נוספים, ביום 8.9.2024 וביום 13.10.2024. בתמצית, על פי האמור בתסקירים, המערער חזר בו מהסכמתו לבחון את אפשרות קליטתו בהוסטל, ועל כן הופסקו הליכי בחינת קליטתו למסגרת מעין זו. כן צוינו שני אירועים חריגים שאירעו במעון במהלך חודש אוגוסט 2024, באחד מהם גילה תוקפנות כלפי המדריכים במקום. שירות המבחן ציין כי המערער עבר תהליך טיפולי משמעותי במהלך שהותו במעון, והתקדם באופן הדרגתי מבחינה חברתית, לימודית ורגשית. עם זאת למערער נכונה עוד עבודה טיפולית אינטנסיבית סביב המעשים שביצע והתכנים אשר העלה בטיפול; הוא נמצא בשלבים ראשונים של זיהוי המרכיב הרגשי שהיווה "טריגר" לביצוע העבירה; והוא עדיין מתבטא באופן מנותק רגשית ביחס לפגיעה ולנזק שהסב במעשיו לקטינה. נוכח סירובו לתוכנית הטיפול בהוסטל לבוגרים פוגעים מינית שהוצע לבחון את האפשרות שישתלב בה, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית נוספת, והומלץ כי בית המשפט יתחשב בתקופת שהותו במעון ובתהליך הטיפול שערך עד כה.

16. בדיון שהתקיים לפנינו ביום 30.10.2024 טען בא-כוח המערער כי יש לאפשר למערער להשתלב במסגרת יום חלף השתת מאסר בפועל, וכי אין מקום להשתת מאסר לאחר שנות טיפול אינטנסיביות ולאור ציפייתו הטבעית של המערער כי לא תושט עליו בסוף הדרך תקופת מאסר ממושכת. באת-כוח המשיבה ציינה כי בחינת אפשרות השתלבותו בהוסטל נעשתה על בסיס הערכת שירות המבחן כי המערער זקוק למסגרת ארוכת טווח, כאשר גם לעמדת גורמי הטיפול במעון אפשרויות הטיפול במסגרת זו מוצו זה מכבר. מהתסקירים עולה תמונה מדאיגה, שכן המסוכנות הנשקפת מהמערער עודנה קיימת ולא נמצאה אלטרנטיבה בעת הזו להליך שיקומי אינטנסיבי ארוך טווח המתאים לצרכיו, שעה שהוא אינו מעוניין להתחייב למסגרת כזו למשך מספר שנים. בהתחשב בחומרת המעשים, בהיעדר אלטרנטיבה שיקומית מתאימה, ובכך שגם במסגרת שהותו במעון אירעו אירועים חריגים, אין מנוס מהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח.

במהלך הדיון עדכנה באת-כוחה של הקטינה על מצבה הנוכחי והנזק שנגרם לה בעקבות המעשים, גם בחלוף מספר שנים.

כמו כן, בתום הדיון העלינו לפני הצדדים מתווה שנדחה על ידם בהודעה מיום 7.11.2024. על כן, הגיעה העת להכרעה.

דיון והכרעה

17. כלל הוא כי ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים, שבהם עולה כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כאשר מתגלה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנהוגת (ראו למשל לאחרונה: ע"פ 111/24 מדינת ישראל נ' שרף, פסקה 19 (1.12.2024); ע"פ 8929/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 50 (14.11.2024)). מקרה זה אינו נמנה בגדר המקרים החריגים המצדיקים התערבותנו.

18. אכן, ענישת קטין אינה זהה לזו של בגיר. בעוד שביחס לנאשם בגיר העיקרון המנחה בענישה הוא הגמול, כאשר מדובר בקטין יש ליתן משקל רב לנסיבותיו האישיות, לגילו בעת ביצוע העבירה לאופק הטיפול ולסיכויי שיקומו (סעיף 40טו לחוק העונשין; סעיף 1א(א) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971). במסגרת זו, על בית המשפט להידרש לנסיבותיו הפרטניות של המקרה ולעמוד על טיבו של ההליך הטיפולי והפוטנציאל השיקומי. זאת בהתייחס בין היתר למוטיבציה שהביע הנאשם לשיקום ולטיפול, לאינדיקציות לשינוי דרך התנהגותו, למידת החרטה שהביע, לאמפתיה שהפגין כלפי נפגע העבירה ועוד (ע"פ 4225/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (4.2.2024); ע"פ 4490/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 49 (16.6.2024); ע"פ 6123/23 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 21 (22.2.2024)). בכל מקרה, שיקולי השיקום אינם חזות הכל. על בית המשפט גם לאזן בכל מקרה ומקרה בין שיקולי השיקום לבין שיקולי ענישה משמעותיים אחרים - הרתעה, גמול, הגנה על נפגעי עבירה וסיכויי שיקומם (ע"פ 1062/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (9.7.2019); ע"פ 8195/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (29.8.2024); ע"פ 834/24 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (10.9.2024)). וכפי שהגדיר זאת חברי השופט סולברג: "שיקום אינו מילת קסם, אינו שיקול שכלל שיקולי הענישה ניגפים לפניו" (ע"פ 8197/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (22.11.2023) (להלן: ע"פ 8197/22)).

19. בענייננו מדובר בעבירות מין חמורות שבוצעו כלפי קטינה כבת 8 שנים, קרוב מאוד לביתה-מבצרה, תוך התנגדותה, אשר הופסקו רק לאחר התערבותם של עוברי-אורח. בית משפט זה עמד לא פעם על חומרתן הרבה של עבירות המין, בפרט כשאלה מבוצעות כלפי קטינות. מדובר בעבירות המחללות את כבוד האדם, פוצעות את הגוף ואת הנפש ומותירות צלקות עמוקות ומתמשכות (ע"פ 7046/18 דרימן נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (18.8.2021); ע"פ 4124/21 מדינת ישראל נ' רימוני, פסקה 11 (1.6.2022); ע"פ 4618/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (10.10.2023); ע"פ 5839/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (27.10.2022); ע"פ 6123/23 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 23 (22.2.2024)). הדברים מקבלים המחשה ברורה בענייננו, כאשר תסקיר נפגעת העבירה שהוגש בבית המשפט המחוזי מדגיש את הפגיעה הקשה שנגרמה לקטינה וכיצד האירוע הקשה שעברה השליך על עולמה הפנימי. היא חווה את העולם כמקום מסוכן ולא בטוח; האמון הבסיסי שלה בעולם החיצוני נפגע; היא הפכה להיות מופנמת וסגורה; ומרבה בהתפרצויות זעם. באת-כוחה של הקטינה ציינה בדיון לפנינו כי מצבה העדכני של הקטינה, כבת 12 שנים כיום, אינו פשוט והיא סובלת גם כיום מהתפרצויות זעם וחרדות ואיבדה את האמון באנשים ובמסגרות חברתיות.

20. המערער טען אמנם בהקשר זה כי המעשים אינם חמורים באופן חריג, אולם את עיקר חיציו הוא מפנה נגד סטיית בית המשפט המחוזי מהמלצות שירות המבחן.

21. ברם בענייננו, בית המשפט לא התעלם מהמפורט בתסקירים ומהדרך השיקומית-הטיפולית החלקית וההדרגתית שעבר המערער. רחוק מכך. בית המשפט התייחס בהרחבה למכלול פרטי

התסקירים, ובכלל זה להתייחסויות השזורות בתסקירים הרבים שהוגשו המלמדות על מורכבות ביחס להתקדמותו של המערער ולהשגת יעדים שיקומיים וטיפוליים כצפוי. מורכבות זו אכן מקבלת ביטוי ממשי בתסקירים הרבים שהוגשו. כך לשם הדוגמה, לצד ההתקדמות בהליך הטיפול, לכל אורך הדרך דווח על קושי בלקיחת אחריות מצדו ועל התקדמות איטית בהליך הטיפול (למשל בתסקיר מיום 18.12.2022), כמו גם על מעורבות באירועים אלימים (תסקיר מיום 18.12.2022) ובאירועים נוספים של גניבת סיגריות ואיומים כלפי נער אחר (תסקיר מיום 21.6.2022). גם בתסקיר האחרון שהוגש בבית המשפט המחוזי ביום 20.4.2023 עמד שירות המבחן, לצד גורמי הסיכון, על גורמי הסיכון - הקשיים שגילה המערער לאורך הזמן בשיח על מעגלי הנפגעים, בהכרה ובזיהוי של גורמי הסיכון; דפוסי התנהגות של הסתרות, אמירת שקרים וקושי בלקיחת אחריות במעשיו; ההתקדמות האיטית בהליך הטיפול; הקושי במתן אמון בסביבה; ומעורבותו באירועים חריגים במהלך שהותו במעון. בית המשפט לקח כל זאת בחשבון, לצד גילו הצעיר של המערער, הודאתו ונטילת אחריות על מעשיו והיותו נעדר עבר פלילי. זאת תוך שקילה על הכף גם של נסיבות המקרה החמורות והנזק שנגרם לקטינה. בהתחשב באמור מצא בית המשפט טעמים כבדי משקל לסטות מהמלצתו הסופית של שירות המבחן, ובכך לא נפל כל פגם. ונזכיר, קטינות אינה מקנה חסינות מפני ענישה הולמת בגין ביצוע עבירות חמורות, ובפרט עבירות מין (ע"פ 3164/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (26.5.2016); ע"פ 8863/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 43 (7.6.2016); ע"פ 593/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (17.4.2018) (להלן: ע"פ 593/18); ע"פ 4976/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (14.3.2021)).

22. מעבר לכך, וכאן העיקר, גם אם היה ממש בדברי בא-כוח המערער כי בית המשפט החמיר יתר על המידה ושלא כדין בכך שסטה מהמלצת שירות המבחן, הרי שלאור ההתפתחויות שחלו מאז ניתן גזר הדין בעניינו של המערער, טיעונו זה נשמט כליל. שכן, בתסקיר שירות המבחן האחרון שהוגש לפנינו כלל לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו של המערער. היינו, גם אם אכן היה פוטנציאל שיקומי משמעותי שבא לידי ביטוי בהמלצות קודמות של שירות המבחן שלא היה מקום לסטות מהן (אף כי כאמור לעיל אינני סבור כן), בכל מקרה אלה אינן רלוונטיות עוד. כך, מתסקיר שירות המבחן האחרון שהוגש לפנינו עולה כי חרף הניסיונות לבחון את התאמתו של המערער למסגרת טיפולית משמעותית לטווח הארוך, בהמלצה ובתיאום עם גורמי הטיפול במעון בו שהה בשנים האחרונות, הוא אינו מביע נכונות להשתלבות במסגרת מעין זו. אף לעמדת שירות המבחן המערער זקוק להמשך טיפול ייעודי כדי להביא לצמצום הסיכון הנשקף ממנו, והוא נזקק למסגרת ייעודית ארוכת טווח לצורך עיבוי והעמקת ההליך הטיפולי בו החל. ההליך הטיפולי בין כתלי המעון מוצה במידה רבה, והמערער אינו חפץ בתהליך טיפולי ארוך טווח חלופי. בנסיבות אלו, אין עוד כל מקום לטענה זו של בא-כוח המערער לפיה היה על בית המשפט לאמץ את המלצת שירות המבחן או כי בכוחו של הפוטנציאל השיקומי להטות את הכף אל עבר הימנעות מכליאה. ובמאמר מוסגר ייאמר כי אין מקום לשעות לטענות המערער שהסתמך כביכול על התמשכות ההליכים והפנייתו להליך טיפולי כמקור להקלה בעונשו.

אשר על כן, הערעור נדחה.

דוד מינץ
שופט

השופט נעם סולברג:

דעתי כדעתו של חברי, השופט ד' מינץ, על סמך נימוקיו. כליאתו של צעיר שכזה - בן 15 היה בעת ביצוע עבירות המין בקטינה בת 8 - הריהי קשה ומעיקה. ברם, אין מנוס. השמתו מאחורי סורג ובריה - הכרחית; הוא עודנו מסוכן. הקטינה עודנה סובלת, מתייסרת. חרב עליה עולמה; בעטיו. עליו לתת את הדין. עונשו צריך להלום, ולו במידה מסויימת, את הרעה שגרם.

חברי פירט את השיקולים, לקולא ולחומרה, נתן בהם סימנים ואיזן ביניהם. אני מסכים. דינו של הערעור - לדחייה.

נעם סולברג
שופט

השופטת יעל וילנר:

אני מסכימה לפסק דינו של חברי השופט ד' מינץ ולהערותיו של חברי השופט נ' סולברג.

יעל וילנר
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט דוד מינץ.

המערער יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 19.1.2025 עד השעה 10:00
ביס"ר דקל, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על
המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי
הסוהר, בטלפונים: 074-7831077 או 074-7831078.

ניתן היום, י"ח בכסלו התשפ"ה (19.12.2024).

דוד מינץ
שופט

יעל וילנר
שופטת

נעם סולברג
שופט